

Миколук О.А., канд. екон. наук, доц.,
Хмельницький національний університет, Україна

ЕНЕРГЕТИЧНА БЕЗПЕКА В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРНИХ УТВОРЕНЬ

Вступ Активізація інноваційної діяльності передусім пов'язана із загостренням проблем енергозабезпечення країни, пошуком рішень, які дадуть поштовх для розвитку нових енергоефективних технологій та реалізації нових можливостей. Крім того, дана проблема загострюється в результаті зростання конкуренції, яку поглиблюють світові процеси глобалізації. Саме тому, створення конкурентоспроможної та енергоефективної економіки України значною мірою залежить від стабільного забезпечення власними енергетичними ресурсами, стану функціонування та розвитку матеріальної і нематеріальної сфер виробництва, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність вітчизняної продукції, а, отже, і на енергетичну безпеку держави. Формування інноваційних кластерних структур є запорукою досягнення сталого розвитку регіонів, позитивних зрушень в енергетичній, екологічній та соціальній сферах. Проблеми розвитку інноваційної кластерної концепції останнім часом широко висвітлюються як іноземними, так і вітчизняними науковцями [1-4]. Проте методологічні питання щодо розбудови енергетичних кластерів задля стійкого розвитку регіонів на інноваційній основі мало опрацьовані.

Метою статті є аналіз досвіду формування та практичної реалізації інноваційних енергетичних кластерних утворень, а також обґрунтування можливостей використання систем кластерів у контексті забезпечення енергетичної безпеки України на засадах інноваційного розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження Формування і розвиток інноваційних енергетичних кластерів є ефективним інструментом для розроблення і реалізації комплексної політики енергоефективності на підприємствах галузі, що входять до складу інноваційного енергетичного кластера. Розвиток кластерів дозволяє забезпечити переваги підприємств у виробничих ланцюжках створення вартості, сприяючи підвищенню якості перероблення сировини, що добувається, імпортозаміщенню і зростанню локалізації окремих виробництв, а також підвищенню рівня нецінової конкурентоспроможності товарів і послуг. Формування інноваційного енергетичного кластера, як і будь-якого іншого має здійснюватися з врахуванням ряду факторів. Кластери можуть об'єднувати як невелику, так і значну кількість підприємств, а також формуватися з великих та малих фірм у різних поєднаннях і співвідношеннях. До них доцільно віднести: географічну концентрацію компаній, що працюють у певному напрямку бізнесу; конгломерацію великих та малих фірм, частина з яких є власністю іноземців. Кластери виникають у традиційних базових галузях, високотехнологічних напрямках, виробничо-комерційному секторі і у сфері послуг. Центром формування є університет чи група науково-дослідних структур.

Концептуальна схема структури інноваційного кластерного утворення (рис. 1) показує складові, що забезпечують ефективність його діяльності.

Інноваційний енергетичний кластер є засобом, який дає можливість подолати замкнутість, інертність, негнучкість між суб'єктами господарювання за умов створення сприятливого навколишнього середовища, що має велике значення для вироблення якісної енергетичної стратегії розвитку регіону.

Рисунок 1 - Концептуальна схема структури інноваційного кластерного утворення [4]

Кластер створює винятково сприятливі умови для розвитку спеціалізованих виробництв, насамперед, обслуговуючого й підтримуючого характеру та організацій-постачальників енергетичних послуг.

Висновок Відтак, кластерний підхід є ефективним засобом підвищення конкурентоспроможності, сприяє зростанню життєвого рівня населення, активізації бізнесу, нарощуванню інноваційно-технологічного потенціалу, поліпшує інвестиційний клімат. Таким чином, спрямованість України у площині енергоефективності є найважливішим ресурсом і гарантом формування необхідного енергетичного потенціалу для забезпечення енергетичної безпеки та подальшого інноваційного розвитку держави і суспільства.

Список використаних джерел

1. Войнаренко М.П. Кластери в інституційній економіці: монографія / М.П. Войнаренко. – Хмельницький: ХНУ, ТОВ «Триада-М», 2011. – 502 с.
2. Соколенко С.І. Кластери в глобальній економіці / С.І. Соколенко. — К.: Логос, 2004. — 848 с.
3. Вишнякова О.Н. Структура энергетического кластера: организационно-управленческий аспект / О.Н. Вишнякова, А.В. Абрамова // Энергетика Татарстана. – № 1. – 2010. – С. 64-72.
4. Ильчук В. П. Кластерна стратегія розвитку економіки регіону : монографія / В. П. Ильчук, І. О. Хоменко, І. В. Лисенко. – Чернігів.: Черніг. держ. технол. ун-т, 2013. – 367 с.

References

1. Voynarenko M.P.(2011) Klasteri v instyutsiinii ekonomitsi: monohrafiia [Clusters in the institutional economy]. Khmelnytskyi: KhNU, TOV «Triada-M.» – 502 p.
2. Sokolenko S.I. (2004) Klasteri v hlobalnii ekonomitsi [Clusters in the global economy]/ Kyiv: Lohos – 848 p.
3. Vyshniakova, O.N, Abramova A.V. (2010) Struktura enerhetycheskoho klastera: orhanyzatsyonno-upravlencheskyi aspekt [Energy cluster structure: organizational and managerial aspect]. Enerhetyka Tatarstana. – vol. 1, p. 64-72.
4. Ilchuk V. P, Khomenko I. O., Lysenko I. V. Klasterna stratehiia rozvytku ekonomiky rehionu : monohrafiia [Cluster strategy for economic development in the region]. Chernihiv.: Chernih. derzh. tekhnol. un-t, 367 p.